

FİKRÎ MÜLKİYET HUKUKUNDA BASIN İKTİBASLARI

Araş. Gör. İsmail Cem Soykan*

I. İKTİBAS VE İKTİBAS SERBESTİSİ

A. Genel Olarak

Makalemizin ana konusu, FSEK m. 36 ve m. 37 hükümlerinin incelenmesidir. Ancak bunun öncesinde, konu ile olan bağlantısı sebebiyle *iktibas* ve *iktibas serbestisi* kavramlarının da incelenmesi gerekmektedir. Zira söz konusu hükümler, her iki kavramla da yakından ilgilidir.

İktibas, bir eserin parçalarının aynen yahut mealen ve kaynak gösterilerek başka bir eser içinde kullanılmasıdır¹. Bir eserin, bilinçli bir şekilde veya bilinçsizce, kendisinden önce yayılmış fikir ve görüşlerden ilham alınmaksızın, önceki eserlerin sahiplerinin bilgileri üzerine dayanılmaksızın ve onların yol göstermesi olmaksızın meydana getirilmesi olanaklı değildir². Her eser sahibi, ister istemez, kendisinden önceki ortak kültür mirasının sağladığı birikimlerden yararlanır. Her bir eser, kendisinden önceki eserlerin oluşturduğu ortak kültür servetine dayanır ve bu serveti zenginleştirir³. Dolayısıyla öncesini, sonradan gelenlere tümüyle kapatmak yanlıştır. İşte bu noktada, eser sahibine tanınan mutlak haklara belli bir sınır çizilmesi gerekir ki bu sınır da “iktibas serbestisi”dir⁴. Herkes, dürüstlük kurallarını ve kanunun öngördüğü şartları

* İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi.

¹ **Nüşin Ayiter**, Hukukta Fikir ve San’at Ürünleri, 2. Bs., Ankara, Sevinç, 1981, s. 132; **Şafak N. Erel**, Türk Fikir ve Sanat Hukuku, 3. Bs., Ankara, Yetkin, 2009, s. 248; **Ünal Tekinalp**, Fikrî Mülkiyet Hukuku, 4. Bs., İstanbul, Beta, 2005, s. 191; **Fırat Öztan**, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, Ankara, Turhan, 2008, s. 449.

² **Halil Arslanlı**, Fikrî Hukuk Dersleri II, Fikir ve Sanat Eserleri, İstanbul, İÜHFY, 1954, s. 135; **Tekinalp**, s. 148; **Duygun Yarsuvat**, Türk Hukukunda Eser Sahibi ve Hakları, 2. Bs., İstanbul, İÜSBFY, 1984, s. 112; **Öztan**, s. 448.

³ **Ernst E. Hirsch**, Hukukî Bakımdan Fikrî Say, C. II, Telif Hukuku, İstanbul, İÜHFY, 1943, s. 169; **Tekinalp**, s. 148.

⁴ İktibas serbestisi, fikrî mülkiyet hukukuna hâkim olan genel ilkelerden “Yararlanma ve Benzetme Serbestisi İlkesi”nin bir sonucudur. Bu ilke hakkında detaylı bilgi için bkz. **Tekinalp**, s. 32.

ihlâl etmeden, başkasının emeğinin sonuçlarından yararlanabilir ve bu şekilde kendisine ait eserler meydana getirerek rekabete katılabilir⁵.

Eser sahibinin eser üzerindeki hakları, eserin bütünü kadar parçalarına da şamil olduğundan (FSEK m. 13/II), iktibas serbestisi aracılığı ile üçüncü kişilere tanınan eserden yararlanma hakkı, esasen eser sahibinin haklarına getirilmiş bir sınırlamadır⁶. Bu nedenle, bir eserden kanunî şartlar dâhilinde iktibas yapılabilmesi için eser sahibinin özel bir izni aranmaz. Zira fikrî ve kültürel gelişimin sağlanması amacıyla, yeni eserler yaratılmasında yararlanılmak üzere, belli ölçüdeki nakil ve iktibasların, eser sahibinin izni alınmaksızın yapılmasına izin verilmesi gereklidir ve hiçbir eser sahibi, kendi eserinden iktibas yolu ile bu şekilde yararlanılmasını engelleyemez; kendisini bu sınırlamadan istisna tutamaz⁷.

FSEK gereği, eser sahibinin izni olmaksızın bir eserin tümünün veya belli parçalarının çoğaltılması, yayılması veya temsili mümkün değildir. Yani kural olarak, münhasıran eser sahibine tanınmış bulunan haklardan, onun izni alınmaksızın dolaylı da olsa yararlanılamaz. İşte iktibas edilen eser parçaları, içinde yer aldıkları eser vasıtası ile çoğaltılmış, yayılmış, temsil edilmiş olduklarından; iktibas serbestisi eser sahibinin söz konusu haklarına getirilmiş bir sınırlama niteliğindedir⁸.

B. İktibasın Şartları ve İktibas Serbestisinin Sınırları

İktibas serbestisi, FSEK m. 35'te düzenlemiştir. Buna mukabil, aşağıda da açıklanacağı üzere, FSEK m. 36 ve m. 37'de de iktibas serbestisiyle ilgili özel düzenlemeler mevcuttur. Dolayısıyla iktibas serbestisinin şartları ve sınırları, yararlanılan eser türü ve eserden yararlanma şekillerine göre farklılıklar gösterebilir⁹. Fakat iktibas olunan eser türüne bağlı olmaksızın, kanuna uygun bir iktibas için FSEK m. 35 ile aranan esasa ve şekle ilişkin genel şartlar bulunmaktadır.

FSEK m. 35 uyarınca:

“Bir eserden aşağıdaki hallerde iktibas yapılması caizdir:

1. *Alenileşmiş bir eserin bazı cümle ve fıkralarının müstakil bir ilim ve edebiyat eserine alınması;*
2. *Yayımlanmış bir bestenin en çok tema, motif, pasaj ve fikir nevinden parçalarının müstakil bir musiki eserine alınması;*
3. *Alenileşmiş güzel sanat eserlerinin ve yayımlanmış diğer eserlerin, maksadın haklı göstereceği bir nispet dâhilinde ve munderacatını aydınlatmak maksadıyla bir ilim eserine konulması;*
4. *Alenileşmiş güzel sanat eserlerinin ilmi konferans veya derslerde, konuyu aydınlatmak için projeksiyon ve buna benzer vasıtalarla gösterilmesi.*

⁵ **Tekinalp**, s. 32.

⁶ **Erel**, s. 248.

⁷ **Hirsch**, s. 169; **Arslanlı**, s. 135.

⁸ **Ayiter**, s. 132; **Erel**, s. 248.

⁹ **Erel**, s. 248.

İktibasın belli olacak şekilde yapılması lazımdır. İlim eserlerinde, iktibas hususunda kullanılan eserin ve eser sahibinin adından başka bu kısmın alındığı yer belirtilir.”

Biz de FSEK m. 36 ve m. 37'yi incelemeyen önce, iktibasın bu genel şartlarını ele alıp değerlendireceğiz.

1. Yararlanılan Eserin Alenileşmiş Olması

Bir eserden iktibasta bulunabilmek için eserin alenileşmiş olması şarttır (FSEK m. 35/I). Yalnız musiki eserleri için yayınlanmış olma şartı aranmıştır (FSEK m. 35/I-2). Bir eserin alenileşmesi için, hak sahibinin rızasıyla umuma arz edilmiş olması gerekir (FSEK m. 7/I). Dolayısıyla bizzat sahibince veya sahibi tarafından bu konuda yetkilendirilen kimselerce, artık kontrol altında tutulamayacak şekilde, üçüncü kişilerin veya toplumun bilgisine sunulan eser, umuma arz edilmiş olur¹⁰.

Henüz alenileşmemiş bir eserden her ne şekil ve tarzda olursa olsun faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine ait olduğundan (FSEK m. 20/I), bu eserler açısından bir iktibas serbestisinden söz edilemez. Umuma arz edilmiş ve dolayısıyla alenileşmemiş bir eserden iktibasta bulunulması manevî hak ihlâlidir¹¹. Zira alenileşmemiş bir eserden iktibasta bulunulması halinde, iktibas edilen kısımlar dolaylı bir şekilde umuma arz edilmiş olacaktır.

2. Asıla Olan İhtiyacın Ortadan Kaldırılmaması

İktibas, hangi tür ve şekilde yapılıyor olursa olsun “asıl esere olan ihtiyacı ortadan kaldıracak düzey veya nitelikte” olamaz; yani *maksadın haklı gösterdiği ölçüyü aşamaz*¹². Dolayısıyla iktibas, iktibas ile ulaşılmak istenen amaca varılması için zorunlu ve gerekli bulunan oranda yapılmalı, bu sınırı aşan genişlikteki kısımlar alınmamalı, yani iktibas sınırlı tutulmalıdır¹³. İktibas olunan

¹⁰ **Tekinalp**, s. 154. Umuma arz edilen eser, artık sahibinin kişisel gizlilik alanından çıkar ve eserin fikrî hukukun sağladığı korumadan yararlanması ancak umuma arz edilmiş olması şartıyla mümkün olur (bkz. **Erel**, s. 137; **Tekinalp**, s. 155).

¹¹ **Tekinalp**, s. 192.

¹² **Mustafa Reşit Belgesay**, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Şerhi, İstanbul, Sıralar, 1955, s. 85; **Ayiter**, s. 132.

¹³ **Hirsch**, s. 170; **Arslanlı**, s. 137; **Öztaş**, s. 454. Belirtmek gerekir ki bu oran, yararlanılan eser türü ve eserden yararlanma şekline göre farklılık gösterebilir. Örneğin, edebiyat eserlerinden ilmi eserlere doğru gidildikçe, iktibas serbestisinin sınırları genişler. Ancak genel prensip, iktibas serbestisi bahane edilerek eserin mühimce kısımlarının alınmamasıdır (bkz. **Öztaş**, s. 454). Y. 4. HD., 10.05.1977 T. - E. 76/8886 - K. 77/5628 sayılı kararında, iktibasın şartları şöyle belirtilmektedir: “...alenileşmiş ve yayımlanmış güzel sanat yapıtlarında, örneğin, olayda olduğu gibi yayımlanmış bir lügattan yararlanılarak (iktibas edilerek) yeni bir yapıtın yayımlanması özel kurallara bağlıdır. Bunlar: 1-) Yararlanmanın amacı haklı kılacak bir oran gösterip göstermediği, 2-) Yararlanılan kamuyu aydınlatmak amacı ile kullanmış olsa bile, bunun yararlanılan yapıt ve yazarının manevî haklarını halele uğratıp uğratmadığı, 3-) Yararlanmanın belli bir biçimde, yani yollama yapılarak (atıfta bulunularak) yapıp yapılmadığı, 4-) Kullanılan yapıtın ve sahibinin adının belirlenip belirlenmediğinden ibarettir. Bunlar dışında FSEK'in öteki kurallarının da bilirkişilerce göz önünde tutulması zorunludur.” Karar

kısımın nicelik olarak bu sınıra uyması gerekliliğinin yanı sıra, iktibas olunan kısım *nitelik olarak* da eserin aslına olan ihtiyacı ortadan kaldırmamalıdır. Zira yapılan iktibasla, iktibas olunan eserin aslına olan ihtiyacın ortadan kaldırıldığından söz edebilmek için mutlaka iktibas olunan kısmın çok uzun veya fazla olması gerekmez. İktibas olunan kısım nicelik olarak az olsa da, bu kısım niteliği itibarıyla pekâlâ eserin aslına olan ihtiyacı ortadan kaldıracak özellikte olabilir.

Bu kapsamda iktibas olunan kısmın niteliği açısından değinilmesi gereken bir diğer husus, iktibas edilen kısımlarla bunların kullanıldığı eserin diğer parçaları arasındaki oranın, eserin bağımsızlığını ortadan kaldıracak düzeye varmamasıdır¹⁴. Esasında iktibas olunan kısımlarla, diğer parçalar arasındaki oran bağımsızlığı ortadan kaldıracak düzeye vardığında, artık bir eserin varlığından da bahsedilemez. Yani iktibas olunan parçaların kullanıldığı ürün, *eser* olarak nitelenemez. Bundan dolayı da FSEK m. 35'in sağladığı serbesti alanından çıkmış olur. Zira FSEK m. 35, ilk üç bendinde açıkça iktibasın *bir eserden diğer bir esere* yapılacağını öngörmüştür. Bu halde, ürünün diğer kısımları bağımsızlığı sağlayamadığından, aslında iktibas olunan eser veya eserler *aktarılmış* olur. Dolayısıyla bu eserin sahibinin ya da birden çok eser söz konusu ise bunların sahiplerinin somut olaya göre çoğaltma, yayma veya umuma iletim hakları ihlâl edilmiş olur.

İşte iktibasın niteliği veya miktarı kanunun izin verdiği sınırları aştığında, artık eser sahibinden özel izin alınması gerekir; yani “serbesti”den bahsedilemez¹⁵. İktibas yapılırken miktar yönünden sınırın aşılması halinde ortaya çıkabilecek bir diğer olasılık ise bir “derleme” oluşması halidir. Gerçekten yapılan iktibasların miktar olarak *yeni esere* galip gelmesi halinde, yararlanılan eserlerden izinsiz yapılmış bir derleme (işleme) söz konusu olur¹⁶. Burada, hemen yukarıdaki paragrafta ele aldığımız durumdan farklı bir durum söz konusudur. Zira bu halde sadece iktibasların miktarı yeni esere galip gelmekte, ancak yeni eserin bağımsızlığını ortadan kaldırmamakta, yeni eserin diğer kısımlarındaki hususiyet bu ürünün bir derleme ve dolayısıyla bir eser olmasını sağlamaktadır. Bu durumun ise FSEK m. 21 gereği, alıntı yapılan eser veya eserlerin sahiplerinin iznini gerektireceği açıktır.

Şu halde, eser türlerine göre bazen uzun iktibasların yapılması gerekebilirse de (büyük iktibas), bu zorunluluk dışında ve maksadın haklı göstereceği ölçüde aşan şekilde, başka eserlerden geniş bölümlerin alınması mümkün

metni için bkz. **Engin Erdil**, İçtihatlı ve Gerekçeli Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Şerhi, 1. Bs., İstanbul, Beta, 2005, s. 338-339.

¹⁴ **Arslanlı**, s. 137; **Erel**, s. 249; **Öztan**, s. 454.

¹⁵ Y. 11. HD., 11.04.2002 T. - E. 2002/350 - K. 2002/3414 sayılı kararında, “...davalılarca hazırlanıp yayımlanan şiir antolojisinde, davacıya ait şiirlere verilen yerin, FSEK’te belirtilen “iktibas serbestisi” sınırlarını aşarak, eser sahibinin özel iznini gerektirir kapsam ve nitelik taşımamasına, ...göre, davalılar vekilinin temyiz itirazlarının reddi gerekmiştir.” ifadeleriyle, nitelik ve miktarda iktibas sınırlarının aşılması halinde eser sahibinin özel izninin gerekeceği açıkça belirtilmiştir. Karar metni için bkz. **Erdil**, s. 336.

¹⁶ **Erel**, s. 249.

değildir¹⁷. Bu gibi alıntılar, iktibas olunan eserin veya eser sahiplerinin duruma göre çeşitli haklarının ihlâlini sonuçlayabilir. Dolayısıyla iktibas serbestisi, başkalarının eserlerini aynen aktarmak, şerh yahut izah etmek veya derlemek için değil; eser sahibinin kendi görüş ve fikirlerini açıklamak, desteklemek ve burada verilen bilgileri aydınlatmak için kullanılmalıdır¹⁸. Yararlanma, maksadın haklı gösterdiği ölçüyü nicelik veya nitelik olarak aşarsa, hakları tecavüze uğrayan eser sahibi FSEK'te düzenlenen hukuk ve/veya ceza davalarını (FSEK m. 66 vd.) açabilir¹⁹.

3. İktibasın Belli Edilmesi ve Kaynak Gösterilmesi

İktibas serbestisi açısından uyulması gereken şekil şartı ise, FSEK m. 35/son'da ifade edildiği üzere, *iktibasın belli olacak şekilde yapılması ve kaynağının açıkça gösterilmesidir*²⁰.

Yararlanılan eserdeki kelime ve cümlelerin veya ifade tarzının herhangi bir değişiklik, ekleme veya çıkarma yapılmadan, olduğu gibi yeni esere aktarılması halinde *aynen* iktibastan bahsedilir²¹. Buna mukabil yararlanılan eserdeki kelime, cümle, fikir veya ifadeler olduğu gibi değil de, iktibas yapanın kendi üslubu ile aktarılmışsa *mealen (işleme suretiyle)* iktibas söz konusudur²².

¹⁷ **Arslanlı**, s. 137; **Ayiter**, s. 164; **Erel**, s. 250. "Büyük iktibas" kavramı hakkında bilgi için bkz. **Tekinalp**, s. 190-191.

¹⁸ **Belgesay**, s. 86; **Ayiter**, s. 164; **Erel**, s. 250.

¹⁹ **Tekinalp**, s. 190. Y. 11. HD., 18.11.2000 T. ve 7065/9425 sayılı yayımlanmamış kararda bu durum; "...şairin her kitabından örnek şiirler seçilirken genelde % 90'ının, bazı şiir kitaplarının da aynen alınarak, iktibas yolu ile işlemenin yapıldığı çekişmesiz bir biçimde anlaşılmaktadır. Bu durumda, FSEK'in 34. maddesindeki maksadın haklı göstereceği nispetin aşıldığının kabulü gerekmektedir." şeklindeki ifadelerle açıklamıştır. Karar metni için bkz. **Tekinalp**, s. 190.

²⁰ **Erel**, s. 250; **Yarsuvat**, s. 173; **Öztaş**, s. 464; **Erdil**, s. 331.

²¹ **Erel**, s. 250; **Öztaş**, s. 463.

²² **Erel**, s. 250; **Öztaş**, s. 463. *Meal*en iktibas terimi oturmuş bir terim olmakla beraber, aslında bu terimin ifade edilmek istenen hususu tam olarak karşılamadığı söylenebilir. Zira "meal" kelimesi "anlam, kavram, mefhum" demektir (bkz. **Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlük**, <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=meal&ayn=tam>). Böyle olunca *meal*en iktibas da "anlamsal/kavramsal iktibas" gibi bir ifadeye karşılık gelmektedir. Oysa *meal*en iktibasta yapılan, iktibas olunan eserin veya eser parçasının anlamının açıklanması, bunların şerh edilmesi değildir. Yapılan, iktibas olunan eserdeki ifadenin, iktibas edenin kendi cümleleri ve üslubu ile aktarılmasıdır (bkz. **Erel**, s. 250). Nitekim öğretilerde *Tekinalp*, *aynen* iktibas hakkında açıklama yaparken, *aynen aktarma* unsurunun iktibas esinlenmeden ve işlemeden ayırdığını belirterek, iktibastaki "aktarma" ögesine vurgu yapmaktadır (bkz. **Tekinalp**, s. 191). İktibasın diğer türü olan *meal*en iktibasta da, bir *anlamlandırma ve açıklama* faaliyeti değil, *başka bir üslupla aktarma* durumu söz konusudur. Ancak yapılan aktarma aynen değil, iktibas edenin üslubu ile, onun bakış açısından gerçekleştirilmektedir. Bu sebeplerle, oturmuş bir terim olmakla beraber, ifade edilmek istenen durumu tam karşılamadığı söylenebilecek olan *meal*en iktibas teriminin yerine, *işleme suretiyle iktibas* teriminin kullanılabilmesi fikrindeyiz. Zira *işleme suretiyle iktibas* terimi, bu tür iktibasta yapılan *kendi üslubu ile aktarma* faaliyetini daha iyi karşılamaktadır. Şüphesiz terimde kullandığımız *işleme* kelimesi, bu tür iktibasların yapıldığı eserlerin birer *işleme eser* (FSEK m. 6) olduğu

İktibas ister *aynen*, ister *mealen* (işleme suretiyle) yapılmış olsun, yeni eserde, yararlanılan bu parçaların *iktibas edilmiş olduğu belli edilmeli* (FSEK m. 35/son), yani açıkça belirtilmelidir²³. Ayrıca iktibas yapılırken kaynak, mümkün olan en açık biçimde gösterilmelidir. Bu durum, iktibas edilen kısmın başka bir eserden ve eser sahibinden alıntı olduğunu gösterdiği gibi, iktibas durumunu görenin (okuyucu, seyirci, dinleyici vs.) yapılan iktibasın doğruluğunu kontrol edebilmesini ve aynı zamanda iktibas yapılan eserin sahibinin üçüncü şahıslara tanıtılmış olmasını sağlar²⁴. Şu durumda iktibas yapılırken, ilgili kısmın *iktibas edilmiş olduğunun* eserin türüne göre belli edilmesi mümkün şekillerden biri ile açıkça belirtilmesi ve kaynak gösterilmesi şarttır. Örneğin bir makalede parantez, dipnot veya farklı puntolar kullanılarak, bir musiki eserinde sesin kaydedildiği CD'nin veya eserin icra edildiği programla ilgili broşürün üzerinde alıntı yapıldığı belirtilerek ve yapılan alıntının kaynağı gösterilerek bu şartlar yerine getirilebilir²⁵.

anlamına gelmez. Buna mukabil iktibas olunan ifadenin, iktibas edenin üslubuyla, onun bakış açısından ve onun cümleleri ile aktarıldığını *mealen* kelimesinden daha açık bir biçimde vurgular. Kaldı ki bir kimse, başka bir eserde yer alan ifadeleri kendi üslubuyla aktarırken zaten iktibas ettiği kısmı bir anlamda *işlemiş* olmaktadır. Dolayısıyla, *mealen iktibas* teriminin yerine *işleme suretiyle iktibas* teriminin kullanılması, fikrimizce terimle ifade edilmek istenen durumu daha iyi karşılar.

²³ **Erel**, s. 250.

²⁴ **Erel**, s. 250; **Öztaş**, s. 463. **Öztaş**, iktibasın eseri ve eser sahibini üçüncü şahıslara tanıtmaya fonksiyonunu "propaganda fonksiyonu" şeklinde adlandırmıştır (bkz. **Öztaş**, s. 463).

²⁵ **Belgesay**, s. 86; **Öztaş**, s. 466. FSEK m. 35/son gereği ilim eserlerinde, iktibas hususunda kullanılan eserin ve eser sahibinin adından başka, bu kısmın alındığı yerin de (örneğin sayfa numarası veya paragraf numarası gibi) belirtilmesi gereklidir. Fikrimizce FSEK m. 35/son'da geçen *ilim eserleri* ifadesi, en azından basılı eserler bakımından *ilim ve edebiyat eserleri* olarak anlaşılmalıdır. Zira FSEK'te *ilim eserleri* şeklinde müstakil bir eser grubu bulunmamaktadır. FSEK'te *ilim ve edebiyat eserleri* düzenlenmiştir ve bu düzenleme yapılırken, *herhangi bir şekilde dil ve yazı ile ifade olunan eserler* (FSEK m. 2/I-1) ilim ve edebiyat eserleri arasında sayılmıştır. Kaldı ki, FSEK'te 35. madde dışında hiçbir yerde *ilim eserleri* şeklinde bir ifade de bulunmamaktadır. Ayrıca bilimsel niteliği bulunmayan ancak FSEK m. 2 gereği *ilim ve edebiyat eseri* olduğu tartışmasız olan eserler bakımından, iktibas olunan kısmın alındığı yerin gösterilmesi mümkünken bunun yapılmamasını haklı kılan herhangi bir neden de yoktur. Örneğin bir romandan veya bir yemek kitabından alıntı yapılırken de alıntı yapılan sayfanın numarasının gösterilmesi mümkün ve gereklidir. Öyle ise bir romandan iktibas yapılırken, alınan kısmın sayfa numarasını göstermemenin serbest olduğu söylenemez. Zira bu durumda okuyucunun, iktibasın doğruluğunu kontrol etme imkânı ortadan kalkar. Bu nedenlerle, FSEK m. 35'te kullanılan *ilim eserleri* ifadesinin, kaynak göstermenin mümkün olan en açık biçimde yapılması gerekliliği ile birlikte değerlendirilerek, en azından basılmış eserler bakımından, *ilim ve edebiyat eserleri* olarak anlaşılması ve ilmi niteliği bulunmayan basılı eserlerde de iktibas yapılırken alınan yerin de belirtilmesi şartı aranmalıdır.

C. İktibasın Şartlarına Uyulmaması ve İntihal

İktibas hususunda, yukarıdan beri açıklamakta olduğumuz bu şekil şartlarına uyulmaması halinde *intihal* (*eser hırsızlığı*) söz konusu olacaktır²⁶. Bunun doğal sonucu da hakları tecavüze uğrayan eser sahibinin, şartları dâhilinde, FSEK'te öngörülen hukuk (FSEK m. 66-70) ve ceza davalarını (FSEK m. 71-79) açabilmesidir. Ayrıca eser sahibinin kişilik hakları da ihlâl edilmişse, yine şartları dâhilinde kişilik hakkına tecavüzdən doğan korumadan ve haksız rekabetten doğan dava olanaklarından da eser sahibi yararlandırılır²⁷. İktibasta, şekle ilişkin şartlar dışında, esasa ilişkin şartlara uyulmaması da fikrî hakların ihlâlinden dolayı ihlâl edilen eser sahibine aynı olanakları sağlar. Ancak ifade etmek gerekir ki şekle ilişkin şartlara tamamen uyularak, yani iktibas belli edilerek ve açık bir biçimde kaynak gösterilerek yapılan alıntının miktar olarak fazlalığı intihal değildir. Zira intihal, başkasının eserini kendi eseri gibi göstermektir ve yeterli şekilde kaynak gösterilmesi fakat FSEK'te aranan diğer şartlara uyulmaması halinde bu şartların eksikliği nedeni ile dava açılır²⁸. Yoksa bu durumda intihalden söz edilemez.

İktibas serbestisinde bir bütün teşkil eden esasa ve şekle ilişkin şartlara uyulmaması halinde ortaya çıkan *usule aykırı iktibas* ile eser sahibinin, duruma göre işleme (FSEK m. 21), çoğaltma (FSEK m. 22), yayma (FSEK m. 23), temsil (FSEK m. 24), umuma iletim (FSEK m. 25) gibi mali hakları ve/veya adın belirtilmesi (eser sahibi olarak tanıtılma) (FSEK m. 15), eserde değişiklik yapılmasını men (FSEK m. 16), umuma arz (FSEK m. 14) gibi manevî hakları ihlâl edilmiş olur²⁹. Eser sahibi de, bu haklarının ihlâlinden dolayı FSEK'in sağladığı himayeden yararlanabilir. Yargıtay, 1981 tarihli bir İçtihadı Birleştirme Kararı'nda, iktibasın kanunî sınırlarının aşılması halinde "haksız rekabet yolu ile kişilik haklarının ihlâli" nedeniyle ve BK m. 49'daki koşullar mevcutsa, manevî tazminat istenebileceğini hükme bağlamıştır³⁰. Öğretide *Erel* bu kararı eleştir-

²⁶ **Erel**, s. 250; **Tekinalp**, s. 192; **Öztan**, s. 466.

²⁷ **Erel**, s. 251; **Öztan**, s. 466.

²⁸ **Tekinalp**, s. 148 ve s. 192. Aksi görüşte bkz. **Hirsch**, s. 170. Yazar, iktibas ile ulaşmak istenen amaca varmak için zorunlu ve faydalı olandan daha geniş kısımların iktibas edilmesi halinde, açıkça yazar adı ve ilgili kısımların alındığı yer belirtilmiş olsa bile, bu durumun cezayı gerektiren bir intihal olduğunu ifade etmektedir. Fikrimizce burada *başkasının eserini kendi eseri gibi göstermek* olgusundan bahsetmek mümkün olmadığından (bkz. **Tekinalp**, s. 148), yani başkasının eseri sahiplenilmediğinden, yazarın görüşüne katılmak olanağı yoktur. Ancak bu şekilde fikrî hakları ihlâl edilen eser sahibi, *iktibasta maksadın haklı gösterdiği sınırnın aşılmasından* (somut olaya göre işleme, çoğaltma, yayma, umuma iletim gibi hak veya haklarının ihlâlinden) doğan haklarını pekâlâ kullanacaktır.

²⁹ **Erel**, s. 253. Yazar, kanunda aranan şartları taşımayan iktibaslar için *yolsuz iktibas* terimini kullanmaktadır (bkz. **Erel**, s. 251).

³⁰ Y. İBĞK., 18.12.1981 T. - E. 1980/1 - K. 1981/2 sayılı kararı. Yayımlandığı R.G., T. 27.03.1981, S. 17292. Kararda "...eser sahibinin eseri üzerindeki manevî haklarının ihlâli halinde istenebilecek manevî tazminata ilişkin düzenlemeler FSEK'te yer alırken şahsi menfaatlerin ihlâli halinde istenebilecek manevî tazminat BK'nın 49. maddesine bırakılmıştır. Genel olarak şahsi menfaatlerin ihlâl edilip edilmediği kişilik hukukuna ait hükümlere göre tayin olunacak bir husustur. ...Kişilik hakları başta Anayasa olmak üzere yasalarda teminatı altındadır. FSEK'in kapsamına giren faaliyetlerde bulunduğu

miş, Yargıtay'ın kararda görüşünü dayandırdığı FSEK m. 83 hükmünün iktibas hakkı ile hiçbir alakası olmadığını, bu hususta haksız rekabete ilişkin genel hükümlerden de yararlanılamayacağını, zira her yolsuz (usule aykırı) iktibasın mutlaka haksız rekabete sebep olmasının mümkün olmadığını, ayrıca yolsuz iktibas kişilik haklarını ihlâl ediyorsa BK m. 49 uyarınca manevî tazminat istenebilmesi için ihlâlin aynı zamanda haksız rekabet teşkil etmesine de gerek olmadığını ifade etmiştir³¹. Gerçekten de iktibas FSEK'te aranan şartlara uygun olsa bile, alıntı yapılırken, iktibas olunan eserin sahibinin kişilik haklarının ihlâl edilmesi de mümkündür ve bu durum kişilik hukukuna ilişkindir. Ayrıca FSEK uyarınca usule aykırı iktibas nedeni ile manevî tazminat istenebilmesi için kişilik haklarının da ihlâl edilmiş olması şart olmayıp, BK m. 49 veya haksız rekabet hükümlerine dayanılmaya gerek olmaksızın doğrudan FSEK m. 70'e dayanılarak *eser üzerindeki manevî hakların ihlâli* nedeni ile manevî tazminat davası açılması mümkündür³². Eğer bir de eser sahibinin kişilik hakları ihlâl edilmişse, bu sefer MK ve BK'nın ilgili hükümlerince manevî tazminat da talep edilebilir. Buna mukabil usule aykırı iktibas haksız rekabete de neden oluyorsa, oluşan haksız rekabet bakımından, TTK m. 56 vd. hükümlerinden faydalanılmasına herhangi bir engel yoktur.

Yukarıda açıklanan hususlar, iktibasın ve iktibas serbestisinin genel şartlarını ve sınırlarını göstermektedir. Ancak daha önce de ifade edildiği üzere iktibasın şartları ve iktibas serbestisinin sınırları, yararlanılan eserin türü ve eserden yararlanma şekilleri itibarı ile farklılıklar gösterebilir. Nitekim makalemizin asıl konusunu teşkil eden "Basın İktibasları" (FSEK m. 36) ve "Haber Amacı ile İktibas" (FSEK m. 37) da kendi içlerinde belirli şartlara tabidir. Dolayısıyla hukuka uygun bir iktibastan bahsedebilmek için, yararlanılan eserin türü ve eserden yararlanma şekline göre, FSEK'in öngördüğü şartlara uyulması gereklidir.

II. BASIN İKTİBASLARI

A. Genel Olarak

Basın iktibasları, iktibas serbestisinin olağan kullanımına nazaran bazı farklılıklar arz eder. İktibas serbestisi kural olarak, fikir ve sanat eserlerinden alınan bazı parçaların, kendi başına özellik taşıyan yeni ve bağımsız bir fikir ve sanat eseri yaratmak üzere kullanılması amacına hizmet eder³³. Buna mukabil basın iktibaslarında, iktibas edilen kısmın mutlaka başka bir eserde kullanılması söz konusu değildir. Basın iktibasları, *haber alma* ve *haber verme* özgürlüklerine dayalı olarak, bir eserden veya eser niteliğini haiz olmasa dahi ba-

sırada ve bu arada yasaya uygun veya aykırı olarak bir eserden diğerine iktibas yapılmasında da kişilerin aynı teminattan yararlanacakları ve BK'nın 49. maddesindeki koşullar varsa manevî tazminat isteyebilecekleri tartışmasız benimsenmesi gereken bir prensiptir." şeklindeki ifadelerle, "eser üzerindeki manevî haklar" ve "kişilik hakları" birbirlerinden ayrılmıştır. Karar metni için bkz. www.kazanci.com (Çevrimiçi), Kazancı İBB, 27.02.2009.

³¹ Bkz. **Erel**, s. 253. Bu şekilde bir eleştiri getirilmemekle beraber, karar hakkında diğer bir değerlendirme için bkz. **Tekinalp**, s. 314-315.

³² **Erel**, s. 253-254.

³³ **Erel**, s. 262; **Öztan**, s. 467.

sında yer alan haber ve yazılardan *basın tarafından* alıntı yapılmasını düzenler. Yani basın iktibasları yeni bir eser yaratmayı değil, kamunun bilgi ve haber alma ihtiyacını karşılamayı amaçlar³⁴. Dolayısıyla basın iktibasları açısından (FSEK m. 36 ve m. 37), FSEK m. 35'in aksine, iktibasın *bir eserden diğer bir esere* yapılması gerekmez. Zira basın iktibaslarında iktibas olunan eser parçaları, eserin ilgili bulunduğu güncel bir olay hakkında bilgi veya haber vermek ya da eseri kamuya tanıtmak amacı ile kullanılır. Bu nedenle basın iktibaslarında iktibas olunan eser parçaları, çoğu zaman başka bir eserin değil, aksine kural olarak eser niteliği olmayan bir *haber*in içinde kullanılır. Şu halde, basın iktibasları açısından, iktibas olunan eser parçalarının yeni ve bağımsız bir eser yaratmada kullanılması gerekliliğinden bahsedilemez.

Basın iktibasları, FSEK m. 36 ve m. 37'de düzenlenmiştir. Bu düzenlemeler esasen, eser sahibinin haklarına *genel menfaat mülahazası ile* getirilmiş sınırlamalardır. FSEK m. 36 ve m. 37, basın için iki ayrı iktibas türünü düzenlemektedir. FSEK m. 36'da bir basın organında yer alan basın içeriğinin bir başka basın organınca iktibas edilmesi hali düzenlenmişken, FSEK m. 37'de ise fikir ve sanat eserlerinden *haber ve bilgi vermek amacı ile* ve bu hak (basının haber verme hakkı) kapsamında basın tarafından yapılabilecek iktibaslara ve basının fikir ve sanat eserlerinden yararlanma serbestisine yer verilmiştir³⁵. Öyle ise basın iktibaslarında iktibası yapan, yani özne, her halde yine *basın* olmaktadır.

B. Basın İçeriğinin Basın Tarafından İktibas (FSEK m. 36)

1. Genel Olarak

FSEK m. 36, *günlük havadis ve haberler ile gazete ve dergilerde çıkan içtimai, siyasi veya iktisadi günlük meselelere müteallik makale ve fıkraların* iktibas arasında bir ayrıma gitmiş ve bu husustaki iktibas serbestisini de söz konusu ayrıma göre ilk iki fıkrasında ayrı ayrı düzenlemiştir. Basın iktibaslarının düzenlendiği "Gazete Münderecatı" başlıklı FSEK m. 36 hükmü aynen şu şekildedir:

"6. Gazete münderecatı:

Madde 36 - *Basın Kanununun 15 inci maddesi hükmü mahfuz kalmak üzere basın veya radyo tarafından umuma yayılmış bulunan günlük havadisler ve haberler serbestçe iktibas olunabilir.*

Gazete veya dergilerde çıkan içtimai, siyasi veya iktisadi günlük meselelere müteallik makale ve fıkraların iktibas hakkı sarahaten mahfuz tutulmamışsa aynen veya işlenmiş şekilde diğer gazete ve dergiler tarafından alınması ve radyo vasıtasıyla veya diğer bir suretle yayılması serbesttir. İktibas hakkı mahfuz tutulsa bile sözü geçen makale ve fıkraların kısaltılarak basın özetleri şeklinde alınması, radyo vasıtasıyla veya diğer bir suretle yayılması caizdir.

Bütün bu hallerde, iktibas edilen gazete, dergi ve ajansın ve eğer bunlar da başka bir kaynaktan alınmışlarsa o kaynağın adı, tarih ve sayısından başka makale sahiplerinin adı, müstear adı veya alameti zikredilmek icabeder."

³⁴ Erel, s. 262; Öztan, s. 467.

³⁵ Mustafa Ateş, Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların Kapsamı ve Sınırlandırılması, 1. Bs., Ankara, Seçkin, 2003, s. 322.

Her ne kadar FSEK m. 36'nın madde başlığı "Gazete Münderecatı" ise de, hüküm sadece gazete içeriğinin serbest olarak kullanılmasını değil, aynı zamanda gazete dışındaki diğer yazılı basın içeriğinin yanı sıra radyo ve televizyon aracılığıyla yapılan yayınların serbestçe kullanımını da düzenler³⁶. Hükümde açıkça zikredilmemekle beraber, bu serbest kullanımı gerçekleştirecek olan yine "basın"dır. Hükümün birinci fıkrası, *haber ve havadislerle ilgili iken*, ikinci fıkra *değerlendirme-yorum* türündeki basın içeriğini konu edinmektedir³⁷.

2. Haber ve Havadisler

FSEK m. 36/I uyarınca, Basın Kanunu'nun (BasınK) 15. maddesi hükümü saklı kalmak kaydıyla³⁸, basın veya radyo tarafından umuma yayılmış bulunan günlük havadisler ve haberler serbestçe iktibas olunabilecektir. Günlük havadis ve haberler, sırf bir olayı nakletmekte oldukları için ve çoğunlukla bir hususiyet de taşımadıklarından, kural olarak FSEK m. 1/B/a anlamında eser değildir³⁹. Her ne kadar hususiyet taşıyan bir biçimde oluşturulmuş haberler bulunsun da, günlük havadisler ve haberler kimsenin tekelinde olmayan, her görenin yahut duyanın bir başkasına serbestçe anlatabileceği olaylardır ve bu nedenledir ki FSEK m. 36/I'de, esasen fikrî haklara getirilmiş bir sınırlamadan söz edilemez⁴⁰. Yani nakledenin hususiyetini taşıyan bir yayın da, içeriğini teşkil eden haber ve havadis açısından, serbest kullanıma açıktır⁴¹. Havadis ve haberler, basın aracılığı ile bir kez yayımlanmakla topluma mal olmuş sayılır ve böylece herkes onlardan yararlanma hakkını elde eder. İşte bu nedenle FSEK'in 36. maddesinde kabul edilen bu serbesti, aslında fikrî hukuktaki teknik anlamı ile bir iktibas serbestisi değildir. Ancak basın içeriğinde, haber ve havadis dışında FSEK anlamında *eser* niteliğini haiz fikrî ürünler de pekâlâ bulunabilir. İşte ancak eser niteliğini taşıyan bu gibi basın içeriği FSEK'in eserler için sağladığı korumadan yararlanır⁴².

Günlük haberler kısa bir süre sonra kendilerine gösterilen ilgiyi kaybedeceklerinden bu haberlerin başkaları tarafından yayılması, haberi ilk yayımlayan veya yayımlayan için de faydalı olabilir⁴³. Zira bu durum, söz konusu basın organının (radyo, gazete, dergi, televizyon, vs.) daha çok takip edilmesini sağlayabilir. Yani insanları, haberi veren asıl kaynağa ulaşmaya yöneltebilir.

FSEK m. 36/I yukarıdan beri açıklamaya çalıştığımız serbestiyi, "Basın Kanunu'nun 15. maddesi saklı kalmak kaydı ile" tanımıştır. Ancak burada atıf yapılan Basın Kanunu, 5860 sayılı eski Basın Kanunu'dur ve 5187 sayılı Basın

³⁶ **Ahmet M. Kılıçoğlu**, Sinaî Haklarla Karşılaştırmalı Fikrî Haklar, Ankara, Turhan, 2006, s. 336; **Ateş**, s. 323.

³⁷ **Kılıçoğlu**, s. 336.

³⁸ Burada sözü edilen Basın Kanunu, 5680 sayılı BasınK'dır ve 5187 sayılı BasınK ile yürürlükten kalkmıştır. Artık dikkate alınması gereken düzenleme, 5187 sayılı BasınK m. 24'tür.

³⁹ **Arslanlı**, s. 130; **Ayiter**, s. 161; **Erel**, s. 262; **Öztaş**, s. 467.

⁴⁰ **Arslanlı**, s. 130; **Ayiter**, s. 161; **Ateş**, s. 324.

⁴¹ **Ayiter**, s. 161; **Erel**, s. 263.

⁴² **Ateş**, s. 328; **Erdil**, s. 342.

⁴³ **Belgesay**, s. 89.

Kanunu⁴⁴'nun 30. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. 5680 sayılı eski Basın Kanunu'nun 15. maddesi aynen şu şekilde idi:

“Madde 15 – Bir mevkutenin hususî fedakârlık ihtiyariyle elde edip yayınladığı haber yazı ve resimler mevkute sahibinden müsaade alınmadıkça neşirlerinden 24 saat geçmeden başka mevkuteler tarafından yayınlanamaz. Hususî fedakârlık ihtiyariyle elde edilen yazı ve resimler için mevkute sahibinden izin almak mecburidir.

Mevkute sahibi, mesul müdür ve yazı sahibi haber kaynaklarını açıklamaya zorlanamaz.”

Eski BasınK'nın 15. maddesi, bu düzenlemesiyle, *hususî fedakârlıkla* elde edilip yayımlanan haber yazı ve resimlerin, yayımının üzerinden 24 saat geçmedikçe başka mevkuteler tarafından yayımlanmasını, mevkute (sürelî yayın) sahibinin izninin alınması koşuluna bağlıyordu⁴⁵. 5187 sayılı yeni BasınK'da, 5860 sayılı Kanun'un 15. maddesindeki düzenlemeyi karşılayan bir hüküm bulunmamaktadır. 5187 sayılı BasınK, *kaynak gösterilmeksizin iktibas ve izin alınmaksızın yeniden yayım halleri için bir hüküm sevk etmiştir*. 5187 sayılı yeni BasınK m. 24 aynen şu şekildedir:

“Madde 24 – Bir sürelî yayında yayımlanmış haber, yazı ve resimleri kaynak göstermeksizin yeniden yayımlayanlar beşmilyar liradan onmilyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Bu eserleri, yeniden yayım hakkı saklı tutulmuş olmasına rağmen, sürelî yayın sahibinin izni olmadan yeniden yayımlayanlar yirmimilyar liradan kırkmilyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.”

Görüldüğü üzere yeni BasınK m. 24/II, basında yer alan yazı ve resimlerin yeniden yayımının yasaklanabilmesini herhangi bir şarta tabi kılmamış, her halde yeniden yayımın yasaklanmasını sürelî yayın sahibinin iradesine bırakmıştır. Oysa eski BasınK, *hususî fedakârlıkla* elde edilmeyen yazı ve resimler için izin şartı aramıyordu. Hususî fedakârlıkla elde edilenler için ise 24 saatlik bir sınır getirilmişti. Bununla beraber Eski BasınK'da geçen *hususî fedakârlık* terimi, kanunda tanımlanmış da değildi. Fakat bu konuda Yargıtay, tüm gazete haberlerinin elde edilmesinin hususî fedakârlık gerektirdiği yolundaki yaklaşımı kabul etmemiş, ancak hususî fedakârlıktan ne zaman söz açılabileceği konusunda da bir kriter getirmemiştir⁴⁶. Ancak her halde, fikrimizce eski

⁴⁴ Kanun No: 5187, Kabul T. 09.06.2004, R.G. S. 25504, T. 26.06.2004.

⁴⁵ 5680 sayılı BasınK m. 3 gereği, “Gazetelere, haber ajansları neşriyatına ve belli aralıklarla yayımlanan diğer bütün basılmış eserlere bu kanunda “mevkute” denir.”. Yeni BasınK, “mevkute” ifadesini terk etmiştir ve bunun yerine “sürelî yayın” kavramını kullanmıştır. 5187 sayılı BasınK m. 2/c uyarınca sürelî yayın, “belli aralıklarla yayımlanan gazete, dergi gibi basılmış eserler ile haber ajansları yayınlarını” ifade eder.

⁴⁶ Y. 11. HD., 16.10.2000 T. - E. 2000/6876 - K. 2000/7781 sayılı kararında durum, “...Somut olayda davalı tarafından yapılan yayınlarda FSEK m. 6/I uyarınca davacılarait gazete haberlerinin kaynak belirtilerek iktibas edildiği ve yapılan yayında herhangi bir yasa ihlalinin bulunmadığı anlaşılmaktadır. Öte yandan, mahkeme kararının gerekçe ve hükmünde belirtildiğinin aksine, dava konusu haber ve fotoğrafların ayrıntılı biçimde yayımlandığı ispat edilemediği gibi, bütün gazete haberlerinin hususî fedakârlık sonucu elde edildiğine dair gerekçenin de kabulü mümkün bulunmamaktadır.” şeklindeki ifadelerle açıklanmıştır. Karar metni için bkz. **Cahit Suluk/Ali Orhan**, Uygulamalı Fikrî

BasınK düzenlemesi yenisinden daha isabetli idi. Zira her ne kadar *hususî fedakârlıktan* ne anlaşılması gerektiği kanunda açıkça belirtilmemiş idiye de, bununla “emeğin” korunmak istendiği açıktır. Kaldı ki haber, yazı veya resmin *hususî fedakârlıkla* elde edilip edilmediği de her somut olaya göre değişkenlik gösterir. Dolayısıyla kesin bir tanım verilmemesi, bu açıdan doğrudur.

Ayrıca eski BasınK’da *hususî fedakârlıkla* elde edilen haber, yazı ve resimler için izin alınmasının 24 saatlik bir sınıra bağlanmış olması ve bu süre geçtikten sonra ilgili haber, yazı veya resmin diğer basın organlarının da yayımlanabilmesi, yeni BasınK’daki (hakkın saklı tutulması kaydıyla) mutlak yeniden yayım yasağından daha orantılıdır. Zira özellikle haberlerin, verilmeleri geciktiğinde değerlerini yitireceği açıktır ve üzerinden zaman geçtikten sonra bu haberlerin başkaca basın organları tarafından da verilmesini engellemekte haklı bir menfaat olmayacaktır. Basının *haber verme* ve kamunun da *haber alma* hakları, bu noktada haberi ilk verenin ticarî menfaatinin önüne geçer. Daha da önemlisi, *hususî fedakârlıkla* elde edilen haber, yazı ve resimlerin, eski BasınK uyarınca yayımlarından 24 saat geçtikten sonra izinsiz kullanımı mümkünse de bedelsiz olarak kullanılmalarının mümkün olduğu söylenemez. Tüm bu nedenlerle, yayımlanan her ögeyi değil, emeği koruyan ve yeni BasınK’nın aksine, basın içeriğinin başkalarının yeniden yayımını mutlak ve belirsiz bir şekilde süreli yayım sahibinin iradesine bırakmayarak daha orantılı bir sınırlama getiren eski BasınK düzenlemesinin, yeni BasınK’nunkinden daha isabetli olduğu fikrindeyiz.

Yeni BasınK’nın eskisinden bir diğer farkı, yeniden yayımda kaynak göstermeme durumunda yaptırım getirmesidir. Buna göre, bir süreli yayında⁴⁷ yayımlanmış haber, yazı ve resimleri kaynak göstermeksizin yeniden yayımlamak bir suç olarak düzenlenmiş ve karşılığında yaptırım olarak para cezası öngörülmüştür. Kaynak gösterilsin gösterilmesin, eğer yeniden yayım, bu hak ilk yayımcı tarafından saklı tutulmasına rağmen onun izni olmadan yapılmış ise, yine bir para cezası söz konusudur. İfade edelim ki, 5187 sayılı yeni BasınK m. 24’te zikredilen yazı ve resimlerin bu şekilde izinsiz yayımlanması halinde, izinsiz yayım yapanın maddede yer alan para cezasına çarptırılacak olmasının yanında, ona karşı FSEK m. 84 ve TTK m. 56 vd. gereği haksız rekabetten doğan hukukî taleplerin de ileri sürülmesi mümkündür⁴⁸. Eğer bu yazı ve resimler eser niteliğinde ise, FSEK’in sağladığı korumadan yararlanılır ve bu hükümler dairesinde tazminat da talep edilebilir.

FSEK m. 36 ve BasınK m. 24’ün birlikte okunmasından açıkça anlaşılacaktır ki eğer süreli yayınlarda yayımlanan haber, yazı ve resimlerin yeniden yayım hakkı saklı tutulmamışsa, “izinsiz” kullanıma imkân vardır. Ancak yayımlanan resimler veya fotoğraflar açısından “bedelsiz” bir kullanımdan bahsedilemez. Dolayısıyla, yayımladığı resim yahut fotoğraflar eser niteliğinde olsun olmasın, ilk yayımı yapan süreli yayım sahibi, bunu yeniden yayımlayandan

Mülkiyet Hukuku, C. II, İstanbul, Ankan, 2005, s. 554-555. Örneğin bir gazete sahibinin, muhabirini yurt dışına gönderip orada gelişen olaylarla ilgili haberleri toplatarak yayımlatması halinde, söz konusu haberlerin *hususî fedakârlıkla* elde edildiğinin kabulü gerekir (bkz. **Kılıçoğlu**, s. 337).

⁴⁷ “Süreli yayım” kavramının tanımı için bkz. yuk. dn. 45.

⁴⁸ **Erel**, s. 262.

uygun bir bedel isteyebilir. Bu talep, eğer yayımlanan resim veya fotoğraf eser niteliğinde ise FSEK hükümlerine göre, aksi halde FSEK m. 84 atfı dolayısıyla TTK m. 56 vd. maddelerinde düzenlenen haksız rekabet hükümlerine göre olur. Buna mukabil süreli yayınlarda yayımlanan haber, yazı ve resimlerin yeniden yayım hakkı saklı tutulmuşsa her halde süreli yayın sahibinin izninin alınması gerekir. Bu durumda izinsiz kullanımdan bahsedilemez. Yeniden yayım hakkı, haber ve resimler bakımından, ilgili yayının künyesinde yer verilecek bir beyanla saklı tutulabilir. Zira her bir haberin ya da resmin yanında yeniden yayım hakkının saklı tutulduğuna ilişkin bir ibarenin bulunması düşünülemez. Ancak *yazılar (örneğin köşe yazıları ve makaleler)* için bu beyan, fikrimizce bizzat ilgili yazının başında ya da sonunda yer almalıdır⁴⁹.

Bu noktada yeni BasınK m. 24/II'nin özellikle incelenmesi gerekir. Yeni BasınK m. 24/II'de geçen *eser* kavramı, FSEK'teki anlamı ile "eser"den farklıdır. Bu hükümde, *eser* kelimesi çok daha geniş bir anlamda kullanılmış ve süreli yayında çıkan yazı, makale, fıkra veya resimler FSEK anlamında eser olup olmadıklarına bakılmaksızın hükmün kapsamına alınmıştır⁵⁰. Ancak BasınK m. 24/II'de, *eser* kelimesinin bu şekilde kullanılmış olması isabetli değildir. Zira hükmün ilk fıkrasında FSEK anlamında eser olup olmadıklarına bakılmaksızın, *süreli yayınlarda yayımlanmış haber, yazı ve resimlerden* bahsedilirken, ikinci fıkrada aynı haber, yazı ve resimleri ifade etmek için bu sefer *eser* kelimesi tercih edilmiştir. Oysa hükümle yapılmak istenen, FSEK anlamında eser olsun olmasın, süreli yayınlarda yayımlanan tüm haber, yazı ve resimlerin yeniden yayımlanması halinde kaynak göstermeyi mecburi tutmak ve eğer yeniden yayım hakkı saklı tutulmuşsa bunların yeniden yayımlanmasını ilk yayımı yapan süreli yayın sahibinin iznine tabi kılmaktır. Yani BasınK m. 24/I, süreli yayınlarda yayımlanan ancak FSEK anlamında eser olmayan bazı ürünlerin dahi yeniden yayımında kaynak gösterme zorunluluğu getirdiği gibi, bunları ilk yayımlayan süreli yayın sahibine, yeniden yayımı engelleme hakkı vermektedir. Yeniden yayım hakkının saklı tutulabilmesi, yayımlanmış haber, yazı ve resimlerin *eser* olması şartına bağlı değildir. Yeni BasınK m. 24/II'deki *eser* kelimesi, *eser* niteliğinde olsun olmasın, "süreli yayınlarda yayımlanan tüm haber, yazı ve resimler" anlamında kullanılmıştır. Oysa bir fikrî ürünün FSEK anlamında *eser* olması farklı bir husustur ve belli şartların varlığına bağlıdır. Bu nedenle, hükümde geçen *eser* kelimesi, sanki yeniden yayım hakkının saklı tutulabilmesi için FSEK anlamında bir *eserin* varlığının gerektiği gibi bir algılamaya yol açabilecek niteliktedir. Fakat yeniden yayım hakkının saklı tutulabilmesi için süreli yayında yayımlanan haber, yazı ve resimlerin *eser* niteliğinde olması gerekmez. Hükümde, bu gibi haber, yazı ve resimleri karşılamak üzere *eser* kelimesinin kullanılması doğru değildir.

Belirtelim ki 5187 sayılı BasınK m. 24, *eser* niteliğindeki haber, yazı ve resimlere FSEK'in sağladığı korumayı ortadan kaldırmaz. Aksine ortada bir *eser* varsa, FSEK hükümleri devreye girer. Örneğin FSEK anlamında *eser* niteliğine sahip bir fotoğrafın bir dergide izinsiz yayımlanması halinde BasınK değil,

⁴⁹ Yazılarda yeniden yayım hakkının nasıl saklı tutulacağı konusunda bkz. aş. II, B, 3, b, (3) iktibas hakkının saklı tutulmasına ilişkin açıklamalarımız.

⁵⁰ **Suluk/Orhan**, s. 551.

FSEK hükümleri çerçevesinde bir değerlendirme yapılmalıdır⁵¹. Eser niteliğinde olmayan fotoğraflarda ise, FSEK m. 84 atfı ile TTK'nın haksız rekabete ilişkin m. 56 vd. hükümleri ile BasınK hükümleri uygulanacaktır⁵². Zira eser niteliğinde olmayan bu şekildeki yazı, haber ve resimlerin (veya fotoğrafların) izinsiz yayımlanması haksız rekabet teşkil eder. Bu durumda TTK'nın 56 vd. maddelerinde düzenlenen tüm imkânlardan faydalanılabilir ve maddi tazminatın yanında, şartları varsa manevi tazminat da istenebilir⁵³.

BasınK m. 24 gibi, FSEK m. 36/son'da da, iktibasta bulunulan gazete, dergi ve ajansın ve eğer bunlar da başka bir kaynaktan almışlarsa o kaynağın adı, tarih ve sayısından başka makale sahiplerinin adı, müstear adı veya almetinin belirtilmesi zorunlu tutulmuştur. Dolayısıyla haber niteliğindeki basın içeriğinden serbestçe yararlanmanın bir şartı da "kaynak göstermek"tir (FSEK m. 36/son, BasınK m. 24/I). Alıntıda kaynak gösterilmemesi halinde BasınK m. 24 uyarınca para cezasına hükmedilir. Ancak, 5187 sayılı BasınK'nın yürürlüğe girmesinden önce gerçekleşen durumlar için, bu ceza hükmü uygulanamayacaktır. Örneğin 2003 yılında yapılan bir yayında kaynak gösterilmemiş olması halinde, yukarıda açıklanan şartlarla, duruma göre TTK veya FSEK'in ilgili hükümleri uygulanır. Fakat söz konusu eylemden dolayı para cezası verilemez. Zira ceza hükümlerinin geçmişe yürütülmesi hukuken mümkün değildir.

3. Haber ve Havadis Dışındaki Basın İçeriği

a. Genel Olarak

FSEK m. 36'da düzenlenen basın iktibaslarının ikinci kategorisini, "gazete veya dergilerde çıkan günlük meselelere ilişkin makale ve fıkralardan yapılan iktibaslar" oluşturur. FSEK m. 36/II, "*Gazete veya dergilerde çıkan içtîmai, siyasi veya iktisadi günlük meselelere müteallik makale ve fıkraların iktibas hakkı sarahaten mahfuz tutulmamışsa aynen veya işlenmiş şekilde diğer gazete ve dergiler tarafından alınması ve radyo vasıtasıyla veya diğer bir suretle yayılması serbesttir. İktibas hakkı mahfuz tutulsa bile sözü geçen makale ve fıkraların kısaltılarak basın özetleri şeklinde alınması, radyo vasıtasıyla veya diğer bir suretle yayılması caizdir.*" şeklinde bir düzenleme getirmiştir. Buna göre FSEK

⁵¹ Y. 11. HD., 20.03.2001 T. - E. 2000/11109 - K. 2001/2185 ve Y. 11. HD., 28.11.2000 T. - E. 2000/8988 - K. 2000/9422 sayılı kararları. Kararların metinleri için bkz. **Suluk/Orhan**, s. 559 ve s. 555.

⁵² Eski BasınK'nın yürürlükte olduğu dönemde verilen Y. 11. HD., 24.06.1996 T. - E. 1996/3784 - K. 1996/4686 sayılı kararında, "...kamuyunun ilgisini çekecek olayın görüntüsünün yakalanmasının, resmin sadece davacı gazetede yayımlanmasının kanunun aradığı hususî fedakârlık şartını karşıladığı, davalı gazetenin resmi kendi imkânları ile elde ettiği iddiasına itibar edilemeyeceği, iki fotoğrafın aynı olduğu, bu fotoğrafın ancak izinle kullanılabilmesi, izin alınmadığından bedel istenebileceği, olayda FSEK anlamında bir eser olmadığından FSEK m. 68 gereği % 50 artırımın mümkün olmadığı, MK m. 24 ve BK m. 49 koşulları gerçekleşmediğinden dava konusu gazetenin kişilik haklarının zedelediğinden bahsedilemeyeceğinden davalıların tecavüzlerinin önlenmesine ve dava konusu resmin bir daha yayımlanmamasına..." şeklindeki ifadelerle bu duruma işaret edilmiştir. Karar metni için bkz. **Suluk/Orhan**, s. 552-553.

⁵³ Y. 11. HD., 06.02.1998 T. - E. 1997/9613 - K. 1998/445 sayılı kararı. Karar metni için bkz. **Suluk/Orhan**, s. 553.

m. 36/II'de kabul edilen serbestiden söz edilebilmesi, belli şartların varlığına bağlıdır.

b. Haber ve Havadis Dışındaki Basın İçeriğinin İktibasının Şartları ve Kapsamı

FSEK m. 36/II'de, genişletilmiş bir iktibas serbestisi söz konusudur. Zira hüküm, *kamunun haber alma ihtiyacını* göz önüne alarak, iktibas serbestisinin sınırlarını biraz daha genişletmiştir. Buna göre FSEK m. 36/II'deki düzenleme, gazete ve dergilerde çıkan güncel konulardaki makale ve fıkraların iktibas edilebilmesini güncel olmayanlara oranla daha geniş bir çerçevede değerlendirmiştir. Gazete ve dergilerde yayımlanan güncel konulara ilişkin makale ve fıkraların iktibas hakları açıkça saklı tutulmamışsa, bunların *aynen* veya *işlenmiş şekilde* iktibas edilmeleri serbesttir. Burada (eğer söz konusu makale veya fıkra bir eser niteliğinde ise) işleme hakkı kanundan doğmaktadır. Eser sahibi, FSEK m. 36/II'deki şartların varlığı halinde makalesinin işlenmesine engel olamaz. Ancak eğer iktibas hakkı saklı tutulmuşsa, sözü geçen makale ve fıkraların kısaltılarak basın özetleri halinde alınmaları, radyo veya diğer bir vasıta ile yayımları mümkündür. İşte bu şekilde genişletilmiş olan FSEK m. 36/II'deki iktibas serbestisinden yararlanabilmek için aşağıdaki şartların bir arada bulunması gereklidir.

(1). İktibas Edilecek Yazının Bir Gazete veya Dergide Çıkmış Olması

FSEK m. 36/II'nin uygulanmasının ilk şartı, iktibas edilecek yazının bir gazete veya dergide çıkmış bulunmasıdır. FSEK m. 36/I'den farklı olarak tüm basın organlarında yer alan yayınlar, bu fıkranın uygulanma alanında değildir. Dolayısıyla radyodan veya televizyondan yapılacak alıntılar FSEK m. 36/II'nin kapsamına girmez⁵⁴. Bu nedenle, örneğin güncel konular ve sorunlara ilişkin olarak radyo ve televizyonlarda yayınlanan program içeriklerinden, FSEK m. 36/II değil, FSEK m. 36/I dâhilinde yararlanılabilir. Ancak radyo ve televizyon yayınları üzerinde yayıncı kuruluşun haklarını düzenleyen FSEK m. 80/(C) uyarınca yayın kuruluşları yayınları üzerinde her türlü hakka münhasıran sahip olduklarından, haber niteliği bulunmayan yayınların yeniden yayını için ilk yayıncı kuruluşun yazılı izin alınması gereklidir⁵⁵.

İktibas serbestisinden yararlanacak olan yayın organı konusunda ise kanun bir sınırlama koymamıştır. Bir gazete veya dergiden iktibas olunan fıkra veya makale; başka bir gazetede veya dergide yer alabileceği gibi, radyoda, televizyonda yahut başkaca yayın organlarında yer alabilir⁵⁶.

⁵⁴ **Arslanlı**, s. 132; **Erel**, s. 264; **Öztan**, s. 470.

⁵⁵ **Ateş**, s. 329.

⁵⁶ **Erel**, s. 264. Aksi görüşte, bkz. **Öztan**, s. 470. **Öztan** konu ile ilgili olarak aynen, "Fıkranın açık ifadesine göre, iktibas serbestisinden "gazete" ve "dergiler" istifade eder." demektedir. Bu görüşe katılmıyoruz. Zira FSEK m. 36/II, **Öztan**'ın saptamasının aksine, net bir biçimde "...aynen veya işlenmiş şekilde diğer gazete ve dergiler tarafından alınması ve radyo vasıtasıyla veya diğer bir suretle yayılması..." şeklindeki ifadeyle gazete ve dergiler dışındaki basın organlarına da serbestiden yararlanma olanağı sağlamaktadır.

Fikrimizce FSEK m. 36/II, güncel konularla ilgili olsalar dahi, basında yer alan resim ve fotoğrafların iktibasını düzenleyen ve buna imkân veren bir hüküm değildir. Eğer söz konusu resim veya fotoğrafın *haber* niteliği varsa FSEK m. 36/I kapsamında değerlendirilebileceği açıktır. Ancak bunun dışındaki fotoğraf ve resimlerin FSEK m. 36/II'ye dayanılarak izinsiz kullanımı mümkün değildir. Bunlar *eser* niteliğinde değilse, izin alınmadan kullanımı, hak sahibine FSEK m. 84 atfı nedeniyle, haksız rekabet hükümlerinden yararlanma olanağı sağlar⁵⁷. Ancak *eser* ise, çoğaltma ve yayma gibi mali hakların yanında, somut olay şartlarına göre manevî hak/hakların ihlâl edilip edilmediği de belirlenmeli ve durum FSEK'in bu konuda sevk ettiği düzenlemeler çerçevesinde değerlendirilmelidir.

(2). İktibas Edilecek Yazının Konusunun Güncelliğini Koruması

FSEK m. 36/II'deki iktibas serbestisinin ikinci şartı, iktibas edilecek yazının konusunun güncelliğini korumasıdır⁵⁸. Yazıya konu edilmiş bulunan sosyal, siyasi veya iktisadi olay güncelliğini kaybettikten sonra, yazıda iktibas hakkı saklı tutulmuş olsun olmasın, artık yazarın izninin alınması gerekir. Dolayısıyla FSEK m. 36/II, sadece güncelliğini koruyan sosyal, siyasi veya iktisadi konularda yazılmış yazılardan yararlanma imkânı vermektedir. Bu nedenle, günlük olaylara ilişkin olmayan gazete ve dergi içeriğinin iktibası hususunda FSEK m. 36/II uygulanmaz⁵⁹.

Güncellik, yalnızca bir olayın halen devam etmekte olması veya yeni gerçekleşmiş olması hallerine münhasır değildir. Yıllar önce gerçekleşmiş olmakla birlikte, herhangi bir nedenle yeniden ülke gündemine taşınmış bulunan konular da fikrimizce *güncel* hale gelir ve o dönemde konu ile ilgili olarak gazete veya dergilerde yer almış yazıların FSEK m. 36/II uyarınca iktibası mümkün olur. Ancak tekrar etmekte fayda vardır ki, gazete veya dergilerde çıkan yazılar *günlük olaylar* dışındaki konulara ilişkinse ve FSEK'in iktibasla ilgili diğer hükümleri gereğince bir serbesti durumundan da bahsedilemiyorsa, artık bu yazıların iktibası için sahiplerinden izin almak gerekir. Örneğin bir gazetede ya da dergide yayımlanan hikâyeler, günlük olaylarla ilgili olmadığı gibi haber de değildir. Dolayısıyla bunlar, FSEK'in eserleri koruyan genel hükümlerine tabidir ve sahiplerinden izin alınmadıkça işlenmeleri veya çoğaltılıp yayımlanmaları eser sahibinin haklarına tecavüz teşkil eder⁶⁰.

⁵⁷ Aksi görüş için bkz. **Ateş**, s. 331, dn. 292. Yazar, haber niteliği bulunup bulunmadığına değinmeksizin, güncel konularla ilgili olarak basında yer alan resim, fotoğraf, harita, grafik ve benzeri fikir ve sanat ürünlerinin de FSEK m. 36/II kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini savunmaktadır. Fikrimizce, madde metninde açıkça *fıkra* ve *makalelerden* bahsedilmişken ve FSEK m. 36/I'de de haber niteliğinin bulunması halinde bu gibi basın içeriğinin iktibası serbest bırakılmışken, böyle bir sonuca ulaşmak mümkün değildir.

⁵⁸ **Arslanlı**, s. 133; **Ayiter**, s. 162; **Erel**, s. 264; **Öztan**, s. 470.

⁵⁹ **Ayiter**, s. 163; **Ateş**, s. 330.

⁶⁰ **Ayiter**, s. 163.

(3). Yazıda İktibas Hakkının Saklı Tutulduğu Kaydının Bulunmaması

FSEK m. 36/2'nin uygulanabilmesinin bir diğer şartı da "iktibas olunacak yazıda, iktibas hakkının saklı tutulduğu kaydının bulunmaması"dır. Eğer böyle bir kayıt yoksa yazı, *aynen veya işlenmiş şekilde* diğer gazete ve dergiler tarafından alınabilir ve radyo vasıtasıyla yahut diğer bir suretle yayılabilir. Görüldüğü üzere, eğer iktibas hakkı saklı tutulmamışsa yazının aynen nakli veya işlenmesi (örneğin tercüme edilmesi) serbest bırakılmıştır. Ancak yazıda iktibas hakkı saklı tutulmuşsa, serbestinin kapsamı bu kadar geniş değildir. Bu durumda, artık aynen nakletme veya işleme serbestisi ortadan kalkar ve yazının sadece *kısaltılmış bir basın özeti* şeklinde iktibası mümkün olur.

Önemle belirtmek gerekir ki bu gibi basın özetlerinin amacı, "kamuoyunun söz konusu makale veya fıkradan haberdar olmasını sağlamak ve halkı bunların asıllarını okumaya teşvik etmek"tir⁶¹. Dolayısıyla basın özeti yapılması halinde kısaltma, belirtilen bu amacı aşmamalıdır. İktibas hakkı saklı tutulan makale veya fıkraların cüzi bir kısaltma yapılarak iktibas ve yayımı mümkün değildir. Bunlar özetlenmelidir. Aksi takdirde basın özetlerinin amacı saptırılmış olur. Zira FSEK'te tanımlanmamış olmakla beraber basın özeti, gazete ve dergilerde yer alan yazılar hakkında genel olarak ve yazının içeriğiyle ilgili detaylara çok fazla girilmeden verilen, birkaç cümlelik bilgilerdir⁶². Bu itibarla yapılan özetin her şeyden önce nicelik olarak özet niteliğinde olması gerekir. FSEK m. 36/II, bunu "kısaltılarak" kelimesiyle ifade etmektedir.

Ancak yapılacak özet, fikrimizce nitelik olarak da bir sınırlamaya tabidir. Yukarıda FSEK m. 35 ile ilgili açıklamalarımızda belirttiğimiz üzere⁶³, iktibasta bulunulurken uyulması gereken kurallardan biri de asıla olan ihtiyacın ortadan kaldırılmamasıdır. İşte bu kural, FSEK m. 36/II kapsamında yapılacak basın özetlerinde de aynen yürümelidir. Bir yazının öneimsiz bazı kısımları çıkarılarak, yazının en önemli ve esasında okunmasına gerekçe teşkil eden bölümlerinin alınıp yayımlanması halinde, artık alınan bölümün kısalığına dayanılarak yazının gerçekten *özetlenmiş* olduğundan söz edilemez. Dolayısıyla

⁶¹ **Arslanlı**, s. 133; **Ayiter**, s. 162; **Erel**, s. 265; **Öztan**, s. 471; **Ateş**, s. 331.

⁶² **Ateş**, s. 331. Yazar, günümüzde özellikle televizyon ve radyolarda yayınlanan sabah programlarında basın özetleri sunulmakta olduğunu, bu programlardan bazılarının gazete alıp okuma ihtiyacını ortadan kaldıracak derecede büyük iktibaslarla FSEK m. 36/II'de belirlenen sınırı aştığını, bu durumun ayrıca haksız rekabet teşkil edecek boyutlara ulaştığını ve sürelî yayın sahiplerinin haklarına karşı hukuka aykırı bir saldırı niteliğini kazandığını ifade etmektedir. Bu belirleme fikrimizce de isabetlidir (bkz. **Ateş**, s. 331). Yargıtay'ın, gazetelerin televizyonlarda bu şekilde okunması dolayısı ile oluşan uyuşmazlıklarla ilgili pek çok kararı bulunmaktadır. Ancak söz konusu kararlar eski BasınK döneminde verildiğinden ihlâl iddialarının büyük kısmı, *haberlerin hususî fedakârlıkla elde edilmediği* gerekçesi ile reddedilmiştir. Bu konuda bkz. yuk. dn. 46 ve dn. 51'de belirtilen kararlar. Ayrıca Y. 11. HD., 26.03.2002 T. - E. 2001/11218 - K. 2002/2778 sayılı ve Y. 11. HD., 26.10.2001 T. - E. 2001/8591 - K. 2001/8311 sayılı kararları. Karar metinleri için bkz. **Suluk/Orhan**, s. 551. Bu gibi davalarda haksız rekabet ile ilgili taleplerde bulunulmasının, uyuşmazlığın çözümünde Fikrî ve Sınâî Haklar Hukuk Mahkemelerinin görevli olmasını değiştirmeyeceğine ilişkin olarak Y. 11. HD.'nin, 11.11.2002 T. - E. 2002/5518 - K. 2002/10209 sayılı bir kararı bulunmaktadır. Karar metni için bkz. www.kazanci.com (Çevrimiçi), Kazancı İBB.

⁶³ Bkz. yuk. I, B, 2.

yapılacak özet, niceliğinin yanı sıra, nitelik olarak da yazının aslına olan ihtiyacı ortadan kaldıramaz. Yalnızca yazının içeriği hakkında sınırlı bir bilgi vererek kamuoyunu yazının aslını okumaya yönlendirecek şekilde olabilir. Zira iktibas hakkı saklı tutulmuş bir yazıdan yapılacak alıntıda, maksadın haklı gösterdiği ölçü budur. Bu ölçü, iktibasta bulunan basın organına göre de (gerek nicelik gerek nitelik yönlerinden) değişmez.

Şu halde iktibas hakkı saklı tutulmuş bir yazı, bir gazete veya dergi tarafından iktibas olunurken nasıl özetlenecekse, bu yazı bir radyo ya da televizyonda okunurken de aynı şekilde özetlenmeli; izleyici ya da dinleyicilerin yazının çıktığı yayının aslını edinerek yazıyı okuma ihtiyaçları ortadan kaldırılmamalıdır. Bu itibarla radyo veya televizyonlarca yapılan alıntılarda da, yapılan alıntının niceliği kadar niteliği de göz önüne alınmalıdır. Alınan kısmın yalnızca kısa olması, bunun asıla olan ihtiyacı ortadan kaldırmadığı anlamına gelmez. İktibas hakkı saklı tutulan bir yazı özetlenirken bu şartlara uyulmaması ve dolayısıyla yazının aslına olan ihtiyacın ortadan kaldırılması, haksız rekabet oluşturur.

FSEK m. 36/II bunlardan başka, iktibas hakkının saklı tutulmasına yönelik iradenin de *açık bir şekilde* beyan edilmiş olmasını şart kılmaktadır. Zira hüküm, iktibas hakkının “saraheten mahfuz tutulmasından” bahsetmektedir. Dolayısıyla iktibas hakkının zımnen saklı tutulduğundan ya da iktibas hakkının saklı olduğunun durumunun gereğinden anlaşıldığı savıyla FSEK m. 36/II’de aranan şartın karşılandığından söz edilemez. Hükümün lafzı, tereddüde yer bırakmayacak şekilde nettir. İktibas hakkı *açıkça* saklı tutulmadığı sürece, yazının başka basın organlarınca aynen veya işlenmiş şekilde yayınlanması engellenemez.

İktibas hakkının *açıkça* saklı tutulması gereği, buna ilişkin beyanın *nerede* yapılması gerektiği sorusunu da beraberinde getirir. Birçok gazete ve dergide, yayının içeriğindeki yazılara ilişkin iktibas hakkı, yayının *künyesinde* ve *toplularak* saklı tutulmaktadır. Yani yayında yer alan her bir yazıda iktibas hakkı ayrı ayrı saklı tutulmak yerine, künyede “yayında yer alan yazıların tümünün iktibas hakkının saklı olduğu” şeklinde bir ifade yer almaktadır. Fikrimizce künyede yer alacak bu gibi bir beyan, FSEK m. 36’da aranan *açıkça saklı tutma* şartını karşılamaz. İktibas hakkının *açıkça* saklı tutulmuş olması için, bunun ilgili yazının başında veya sonunda yer alacak bir beyanla gerçekleştirilmesi gerekir. Zira FSEK m. 36’nın getirdiği serbesti FSEK m. 35’te düzenlenen iktibas serbestisine oranla çok daha geniş olup, gazete ve dergilerde yer alan iktibas hakkı saklı tutulmamış yazıların basın tarafından aynen yayılmasına ve hatta işlenmesine dahi izin vermektedir. Bu sebeple de söz konusu serbestinin kapsamının daraltılabilmesi için açık bir irade beyanı aramaktadır. İşte bu *açıklık* şartı, iradenin hem kesin hem de mümkün olduğunca aleni olmasını gerektirir. Yazıyı gören kimse, başkaca bir araştırma yapmasına gerek olmaksızın söz konusu yazının iktibas hakkının saklı tutulmuş olup olmadığını anlayabilmelidir. Bu nedenle künyede yer verilecek genel bir ifade, özellikle alenilik bakımından *açıklık* şartını karşılamaz. Uygulamanın aksi yönde olması, kanunun aradığı bu şartı ortadan kaldırmaz. Eğer iktibas hakkı şartlarına uygun olarak *açıkça* saklı tutulmamışsa, *basın tarafından* yazıdan aynen veya işlenerek yararlanılması ve bunun yayılması serbesttir.

Son olarak ekleyelim ki gazete ve dergilerde yer alan yazıların iktibas haklarının bizzat ilgili yazıda saklı tutulması şartı, BasınK m. 24'te ifade edilen *yeniden yayım* hakkı bakımından da aynen geçerlidir. Zira FSEK m. 36/II, iktibas hakkı saklı tutulmayan yazıların diğer basın organlarında *aynen* yayınlamasını serbest bıraktığından, FSEK m. 36/II'de saklı tutulmasına olanak verilen *iktibas* hakkı ile BasınK m. 24'te ifade edilen *yeniden yayım* hakkı, *yazılar (köşe yazısı ve makale)* bakımından esasında çakışmaktadır.

(4). Kaynak Gösterilmesi

FSEK m. 36/II'ye uygun bir iktibasın son şartı ise “kaynak gösterilmesi”dir. FSEK m. 36/son uyarınca, “*Bütün bu hallerde, iktibas edilen gazete, dergi ve ajansın ve eğer bunlar da başka bir kaynaktan alınmışlarsa o kaynağın adı, tarih ve sayısından başka makale sahiplerinin adı, müstear adı veya almeti zikredilmek icap eder.*”. Dolayısıyla iktibas olunan yazı FSEK anlamında eser niteliğinde olsun olmasın, alındığı kaynağın gösterilmesi her halde mecburidir. Aksine davranış BasınK m. 24 uyarınca para cezasını gerektireceği gibi haksız rekabet de teşkil eder. Yanlış yahut yetersiz kaynak gösterilmesi veya hiç kaynak gösterilmemesi halinde, FSEK m. 67/III atfı nedeni ile FSEK m. 67/II uygulanır. FSEK m. 67/II uyarınca, “*Eser üzerinde sahibinin adı hiç konulmamış veya yanlış konulmuş yahut konulan ad iltibasa meydan verecek mahiyette olup da eser sahibi 15 inci maddede zikredilen tespit davasından başka tecavüzün refini talep etmişse, tecavüz eden gerek aslına, gerek tedavülde bulunan çoğaltılmış nüshalar üzerine eser sahibinin adını derç etmeye mecburdur. Masrafı tecavüz edene ait olmak üzere, hükmün en fazla 3 gazetede ilânı talep edilebilir.*”. Kaynak gösterme mecburiyeti, FSEK m. 36/I'deki durumda da aynen mevcuttur.

Belirtmek gerekir ki FSEK m. 36 kapsamında yapılan bir iktibasta, FSEK m. 71'in uygulanabilmesi için iktibasta bulunulan basın içeriğinin (örneğin makale veya köşe yazısı) FSEK anlamında bir *eser* olması gerekir. FSEK m. 71, ancak bu takdirde uygulama alanı bulur. Alıntı yapılan yazı eser değilse, BasınK m. 24'ün uygulanması gündeme gelir.

C. Basının, Fikir ve Sanat Eserlerinden Haber ve Bilgi Verme Kapsamında Yararlanma Serbestisi (FSEK m. 37)

1. Genel Olarak

Fikir ve sanat eserlerinden *haber amacıyla* yapılan iktibaslar, basın iktibaslarının özel bir türüdür ve FSEK m. 37'de düzenlenmiştir. FSEK m. 36 ile m. 37 arasındaki en önemli fark, 36. maddede “basın içeriğinden iktibasta bulunulması” düzenlenmişken; 37. maddede “fikir ve sanat eserlerinden haber amacıyla iktibasta bulunulması”nın düzenlenmiş olmasıdır. Yani 36. madde, FSEK anlamında *eser* niteliğinde olup olmadığının ayrımını yapmaksızın *basın içeriğini* ve *haberleri* konu alırken, 37. madde *bir fikir ve sanat eserinden haber amacı ile iktibas yapılmasını* konu almaktadır.

FSEK m. 37 düzenlemesi; aynen şu şekildedir:

“7. Haber:

Madde 37 – *Haber mahiyetinde olmak ve bilgilendirme kapsamını aşmamak kaydıyla, günlük hadiselerle ilgili olarak fikir ve sanat eserlerinden bazı*

parçaların işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan vasıtalarla alınması mümkündür. Bu şekilde alınmış parçaların çoğaltılması, yayılması, temsil edilmesi veya radyo ve televizyon gibi araçlarla yayınlanması serbesttir. Bu serbestlik, hak sahibinin hukukî menfaatlerine zarar verecek şekilde veya eserden normal yararlanmaya aykırı biçimde kullanılamaz.”

Maddenin 4630 sayılı Kanunla⁶⁴ değiştirilmeden önceki başlığı “röportaj” idi ve madde metni aynen şu şekildeydi:

“7. Röportaj :

Madde 37 – *Röportaj mahiyetinde olmak üzere; günlük hadiselere bağlı olarak fikir ve sanat eserlerinden bazı parçaların işaret, ses veya resim nakline yarayan vasıtalarla alınması caizdir. Bu şekilde alınmış parçaların çoğaltılması, yayılması, temsil edilmesi veya radyo ile yayınlanması serbesttir.*

Alenileşmiş ilim ve edebiyat eserlerinden bazı parçaların röportaj çerçevesini aşmamak şartıyla radyo vasıtası ile yayılması caizdir.”

Maddenin bu eski halinde fikir ve sanat eserlerinin sadece röportaj kapsamında kullanılması düzenlenmiştir. Bu nedenle söz konusu düzenlemenin konuluş amacına uygun olduğu söylenemez. Zira röportaj, *konusu bir soruşturma ve araştırma olan gazete ve dergi yazısı* olup, maddenin yeni düzenlemesinde esas alınan *haber* kavramı, röportaja oranla daha geniş ve onu da kapsayacak niteliktedir⁶⁵. Dolayısıyla, serbestinin kapsamını genişletmesi bakımından bu değişikliğin isabetli olduğunu söylemek gerekir.

FSEK m. 37 eser sahibinin haklarına *genel menfaat mülahazası ile* getirilmiş bir sınırlamadır. Bu düzenlemenin kabul edilmiş nedeni, esas itibarı ile eser veya eser sahibi hakkında kamuya bilgi verilerek kamunun fikir ve sanat etkinlikleri ile ilgili haber ve bilgi alma ihtiyacının karşılanmasına ve kültürel gelişim ile kültürel ihtiyaçlara hizmet etmektir⁶⁶.

FSEK m. 37’den yararlanarak fikir ve sanat eserlerinden iktibaslarla bulunacak olan *basındır*. Bu anlamda, hem yazılı ve görsel ve hem de işitsel basın organları, hükümde tanınan iktibas serbestisinden yararlanabilir. Örneğin bir sanatçının yeni bir albüm çıkarmasını haber yapan bir radyo ya da televizyon kuruluşu, albüme yer alan bazı parçalardan belli kısımları yayınlarsa veya bir resim sergisini haber konusu yapan gazeteci, sergideki resimlerden bazılarının fotoğrafını çekerek gazetede haberinin yanına eklerse; FSEK m. 37’deki serbesti söz konusu olacaktır. Her ne kadar kanunda fikir ve sanat eserlerinden *bazı parçaların* işaret, ses veya resim nakline yarayan vasıtalarla alınmasından söz edilse de, resim sergisinin haber konusu edilmesi örneğinde

⁶⁴ Kanun No: 4630; Kabul T. 21.02.2001; yayımlandığı R.G., S. 24335 (1. Mükerrer), T. 03.03.2001.

⁶⁵ **Ateş**, s. 333. Maddedeki bu değişiklik öncesinde *Belgesay*, serbestinin “röportaj” sınırlarını aşan bir yayıma müsaade etmediğini, bunun da eser sahibinin eseri üzerindeki mali haklarını korumak amacı ile getirilmiş bir düzenleme olduğunu, zira kanunun amacı doğrultusunda “röportaj”ın, ilgililerin eseri görmesine veya okumasına gerek bırakmayacak dereceye kadar çıkamayacağını ifade etmiştir (bkz. **Belgesay**, s. 90).

⁶⁶ **Arslanlı**, s. 135; **Erel**, s. 265; **Ateş**, s. 333; **Kılıçoğlu**, s. 333-340.

olduğu üzere bazen eserin niteliği gereği, tamamının da haber ve bilgi verme amacı ile nakli gerekebilir⁶⁷.

2. Serbestinin Şartları ve Kapsamı

FSEK m. 37, serbesti çerçevesinde yararlanılabilecek fikir ve sanat eserleri açısından herhangi bir ayırım yapmamıştır. Dolayısıyla her türlü fikir ve sanat eserleri, bu kapsamda çeşitli şekillerde yararlanmaya konu edilebilir. FSEK bu hükümlerle, *haber amacıyla*, fikir ve sanat eserlerinin işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan vasıtalarla alınmasına ve bu şekilde alınmış parçaların çoğaltılmasına, yayılmasına, temsil edilmesine veya radyo ve televizyon gibi araçlarla yayınlanmasına izin vermektedir. Hükümde her ne kadar eserlerin *işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan vasıtalarla alınması ve bu şekilde alınmış parçaların çoğaltılması, yayılması, temsil edilmesi veya radyo ve televizyon gibi araçlarla yayınlanmasından* bahsedilmekte ise de, iktibas için eser parçalarının öncelikle bir tespit aracına kaydedilmesi şart değildir. Zira aksi düşünüş, kanunun amacı ile bağdaşmaz. Günümüz teknolojik imkânlarıyla, doğrudan veya canlı yayın şeklinde yapılan yayınlarda da bu serbestiden yararlanılabilir⁶⁸.

FSEK m. 37'nin uygulanabilmesi için, aşağıdaki şartların bir arada bulunması gereklidir. Bu şartların varlığı halinde, *basın tarafından*, eser parçalarının çoğaltılması, yayılması, temsil edilmesi ve radyo ya da televizyon gibi araçlarla yayınlanması serbesttir.

a. Haberin Eser veya Eser Sahibi ile İlgili Olması

FSEK m. 37 kapsamında bir serbestiden bahsedebilmek için öncelikle, iktibas olunan eseri veya parçalarını içeren haber ve bilgilendirme faaliyetinin, eseri veya eser sahibini tanıtmaya amaçla yapılmaması ya da eserle veya eser sahibi ile ilgili ve kamuya yönelik olması gerekir⁶⁹. Bu şart kanunda açıkça belirtilmemiş olsa da hükmün sevk edilmiş amacından çıkmaktadır. Zira 37. madde, eser veya eser sahibi ile ilgili olarak kamuya haber yahut bilgi verilmesi sırasında ve bu amaçla, sınırlı ölçüde bir yararlanmaya olanak vermektedir. İktibas olunan eser parçalarının, eseri veya sahibini tanıtmaya amaçla dışında kullanılması ya da böyle bir amaç için gerekli değilken eserin önemli bir bölümünün iletilmesi yahut eserle veya sahibi ile hiçbir ilgisi bulunmayan haberlere konu edilmesi, iktibas serbestisinden yararlanma olarak değerlendirilemez⁷⁰. Buna göre eser veya eser sahibi ile hiçbir ilgisi olmayan konulara ilişkin haberlerin 37. madde kapsamında değerlendirilemeyeceği açıktır. Haberin konusu ile eser veya eser sahibi arasında *doğrudan* bir ilişki bulunmalıdır. *Dolaylı ilişki*, FSEK m. 37'deki serbestiden yararlanabilmek için yeterli değildir⁷¹.

⁶⁷ Erel, s. 265.

⁶⁸ Arslanlı, s. 134-135; Ayiter, s. 160; Erel, s. 266; Erdil, s. 349.

⁶⁹ Erel, s. 266.

⁷⁰ Arslanlı, s. 135; Ayiter, s. 160; Erel, s. 266; Ateş, s. 334; Erdil, s. 348.

⁷¹ Erdil, s. 348. Aksi görüşte bkz. Ateş, s. 324. Yazar, depremle ilgili olarak uzman bir kişi ile yapılan mülakatta, haber ile hiçbir ilgisi olmayan bir sanatçıya ait olan depremle ilgili bir şarkının fon müziği olarak kullanılabileceğini, bunun dolaylı bağlantıyı

b. Bilgilendirme Kapsamının Aşılması

Haberin ya da verilen bilgilerin eserle veya sahibi ile ilgili olmasının yanı sıra, bunların kapsamının da *bilgilendirme* sınırını aşmaması gerekir. Zira haber, belli bir zamanda ortaya çıkan bir durum hakkında bilgi vermekten ibaret olup; örneğin bir sergideki tabloların tamamının fotoğraflanarak yayımlanması, şairin yeni çıkan bir kitabı hakkındaki bir haberde şairin tüm şiirlerinin okunması veya iletilmesi gibi durumlarda bilgilendirme kapsamı aşılmış olur⁷². Kaldı ki FSEK m. 37 açık bir ifade ile sadece *eserden bazı parçaların* alınmasına ceza vermektedir. Dolayısıyla eserin tamamının veya önemli bir kısmının bilgilendirme ya da haber verme gerekçeleri ile iktibas edilmesi kural olarak olanaklı değildir. Ancak kimi istisnai durumlarda, eserin tamamının alınması mümkündür. Örneğin bir resim sergisinin tanıtımında birkaç tablonun fotoğraflanıp yayımlanması, FSEK m. 37'ye aykırılık oluşturmaz. Zira sergideki bu resimlerin her biri tek başına eserdir ve bölünmeleri ya da bir tablonun sadece bir yarısının yayımlanması anlamsızdır. Dolayısıyla bu gibi hallerde eserin tamamının alınmasının m. 37'ye aykırı olmayacağını kabulü gereklidir.

Bizzat eserin türü bunu gerektirmedikçe eserin tamamının alınmamasının yanı sıra, alınacak kısmın nitelik bakımından da *haber* amacına uygun olması ve yine asıla olan ihtiyacı ortadan kaldırmaması gerekir. Buna göre, örneğin bir sinema eserinin tamamının haber amacıyla iktibas edilemeyeceği şüphesizdir. Ancak sinema eserinden iktibas olunacak kısmın, nitelik olarak da *haber verme* amacına uygun olması gerekir. Dolayısıyla film den iktibas olunacak kısım, sinema filminin içeriğini tamamen yansıtmamalı, izleyicilerde filmi izlemeye yönelik merakı yok edecek nitelikte olmamalıdır. Esasında günümüzde bizzat sinema filminin yapımcıları tarafından hemen her sinema filmi için filmin belirli sahnelerinden oluşan bir *fragman* yapılmakta ve filmin tanıtımı için kullanılması amacıyla bu fragman basına verilmektedir. Zaten filmin yapımcılarınca hazırlanan bu fragmanın gösterilmesinde herhangi bir sakınca yoktur. Ancak böyle bir fragmanın bulunmaması halinde sinema eserinden alınacak parçaların nicelik ve niteliği bakımından yukarıda ifade edilen esaslara uyulmalı, özellikle FSEK m. 37'nin amacının kamuoyunu iktibasta bulunan eserin aslına ulaşmaya teşvik etmek ve kamuoyunda bu yönde bir merak uyandırmak olduğu unutulmamalıdır.

FSEK m. 37/son'da haber ve bilgi verme amacı ile tanınan serbestinin, hak sahibinin hukukî menfaatlerine zarar verecek şekilde veya eserden normal yararlanmaya aykırı biçimde kullanılması yasaklanmıştır. Buna göre haber amacıyla yapılan iktibaslar nicelik veya nitelik yönlerinden FSEK'in izin verdiği sınırların dışına çıkarsa, eser sahibinin her halde bir veya birkaç mali hakkının yanında somut olaya göre manevî haklarının da ihlali söz konusu olabilir. Bu durumda eser sahibi, şartları dâhilinde, FSEK'te öngörülen hukuk davaları (FSEK m. 66-70) ve ceza davalarını (FSEK m. 71-79) açabilir.

sağladığını ifade etmektedir. Fikrimizce FSEK hükümlerinin mümkün olduğunca eser sahibi lehine yorumlanması gereği göz önüne alındığında, "dolaylı ilgi"nin yeterli olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu gibi durumlarda eserden yararlanmak için eser sahibinin izni alınmalıdır.

⁷² Öztan, s. 472-473.

c. Eserle veya Eser Sahibi ile İlgili Olayın Güncelliğini Koruması

FSEK m. 37'nin diğer bir uygulanabilme şartı, "güncellik"tir. Bu şart, hükmün "günlük hadiseler" şeklindeki ifadesinden anlaşılmaktadır. Güncellik, bir olayın devam ediyor olması ya da henüz gerçekleşmiş olmasından ibaret olmayıp, üzerinden belli bir zaman geçmiş olmasına rağmen yeniden kamuoyunun ilgisini toplayacak şekilde gündeme gelen olaylar da fikrimizce "güncel"dir⁷³. Aynı şekilde geçmişte gerçekleşmiş olup da yeni ortaya çıkarılmış veya öğrenilmiş olan olaylar da *güncel* olaylardır ve FSEK m. 37'deki *güncellik* şartını sağlarlar⁷⁴.

d. Yararlanılacak Eserin Alenileşmiş Olması

FSEK m. 37'nin konusunu, ancak alenileşmiş eserler oluşturabilir. FSEK m. 37'nin 2001 tarihli değişiklikten önceki şeklinde, haber ve bilgi vermek amacı ile yararlanılacak eserin alenileşmiş olması yeterli görülmüş, yayımlanmış olması şartı aranmamıştı. Hükmün yeni halinde bu konuda bir açıklık yoktur. Ancak aynı kural burada da geçerliliğini koruyacaktır⁷⁵. FSEK m. 7 c. 1'de aynen, "*Hak sahibinin rızasıyla umuma arz edilen bir eser alenileşmiş sayılır.*" denilmektedir. FSEK m. 14 c. 1 ise aynen, "*Bir eserin umuma arz edilip edilmemesini, yayımlanma zamanını ve tarzını münhasıran eser sahibi tayin eder.*" şeklindedir. Buna göre henüz alenileşmemiş bir eserden bazı parçaların alınması ve bunların basın aracılığı ile kamuya sunulması, eser sahibinin manevî hakkına bir tecavüz teşkil eder. Yani kanunen eser sahibine ait olan "umuma arz" hakkı, yetkisiz bir şekilde kullanılmış olur.

Bu anlamda, "kısmen alenileşmiş" olan bir eserin dahi haber verme kapsamında iktibasının mümkün olmadığı söylenebilir⁷⁶. Zira FSEK m. 14/II gereği, bütünü veya esası bir kısmı alenileşmemiş olan yahut ana hatları her hangi bir suretle henüz umuma tanıtılmayan bir eserin muhtevası hakkında, ancak o eserin sahibi malumat verebilecektir. Kaldı ki FSEK m. 71/IV'te, hak sahibi olanların rızası bulunmaksızın alenileşmemiş bir eserin muhtevası hakkında kamuya açıklamada bulunulması halinde hapis cezası öngörülmüştür. Hüküm uyarınca, "*Hak sahibi kişilerin izni olmaksızın, alenileşmemiş bir eserin muhtevası hakkında kamuya açıklamada bulunan kişi, altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*" Alenileşmemiş bir eserden basın tarafından iktibaslar yapılması ve yayınlanması halinde, eserin muhtevası hakkında kamuya bilgi verilmiş olunur. Dolayısıyla eser sahibinin (veya onun yetkilendirdiği kimselelerin) bu konuda verdiği bir izin yoksa, basın tarafından alenileşmemiş eserden iktibasta bulunularak bunun yayınlanması suç da teşkil edecektir.

Bunların yanı sıra FSEK m. 20 de, alenileşmemiş bir eserden "haber verme amacı ile" dahi olsa iktibasta bulunulmasına engeldir. FSEK m. 20'nin ilk cümlesinde açıkça "*Henüz alenileşmemiş bir eserden her ne şekil ve tarzda olursa olsun faydalanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir.*" denilmektedir. Öyle ise henüz alenileşmemiş bir eserin FSEK m. 37'deki sınırlandırmaya tabi

⁷³ Bkz. yuk. II, B, 3, b, (2).

⁷⁴ Öztan, s. 472-473.

⁷⁵ Erel, s. 266; Ateş, s. 335.

⁷⁶ Ateş, s. 335.

olması mümkün değildir. Tüm bu gerekçelerle, maddenin metninde açıkça yer almasa da, alenileşmemiş bir eserden FSEK m. 37 kapsamında iktibasta bulunamayacağı fikrindeyiz.

e. Kaynak Gösterilmesi

FSEK m. 37, fikir ve sanat eserlerinden haber ve bilgi verilmesi amacı ile yapılan iktibaslar açısından, kaynak gösterme mecburiyetini açıkça düzenlememektedir. Ancak bu şekildeki basın iktibaslarında da, eğer haberde eser hakkında bilgi veriliyorsa sahibinin; sahibi hakkında bilgi veriliyorsa iktibasın onun hangi eserinden yapıldığının alışılmış şekilde kamuya bildirilmesi gerekir⁷⁷. Yanlış yahut yetersiz kaynak gösterilmesi veya hiç kaynak gösterilmemesi halinde uygulanacak düzenlemeyi atuf yolu ile gösteren FSEK m. 67/III'te, FSEK m. 37'ye yer verilmemiştir. Ancak fikrimizce, FSEK m. 37 kapsamında yapılan bir iktibasta da FSEK m. 67/II uygulanmalıdır. Zira FSEK m. 37 kapsamında yapılan bir iktibas için bir kez kaynak gösterme mecburiyeti kabul edildikten sonra, buna aykırı davranışı hukukî bir sonuca bağlamamak anlamsızdır.

Kaynak gösterme mecburiyetine aykırılığın cezai müeyyidesi ise kanunda düzenlenmiştir. FSEK m. 37 kapsamında yapılan iktibaslarda kaynak göstermemek FSEK m. 71/III gereği, yetersiz ya da yanlış veya aldatıcı kaynak göstermek ise FSEK m. 71/V gereği suçtur. FSEK m. 71/III'e göre, "Bir eserden kaynak göstermeksizin iktibasta bulunan kişi altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezasıyla cezalandırılır." FSEK m. 71/V gereği ise, "Bir eserle ilgili olarak yetersiz, yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösteren kişi, altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

KAYNAKÇA

Arsılanlı, Halil: **Fikrî Hukuk Dersleri II, Fikir ve Sanat Eserleri**, İstanbul, İÜHFY, 1954.

Ateş, Mustafa: **Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların Kapsamı ve Sınırlandırılması**, 1. Bs., Ankara, Seçkin, 2003.

Ayiter, Nüşin: **Hukukta Fikir ve San'at Ürünleri**, 2. Bs., Ankara, Sevinç, 1981.

Belgesay, Mustafa Reşit: **Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Şerhi**, İstanbul, Sıralar, 1955.

Erdil, Engin: **İçtihatlı ve Gerekçeli Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Şerhi**, 1. Bs., İstanbul, Beta, 2005.

Erel, Şafak N.: **Türk Fikir ve Sanat Hukuku**, 3. Bs., Ankara, Yetkin, 2009.

Hirsch, Ernst E.: **Hukukî Bakımdan Fikrî Say, C. II, Telif Hukuku**, İstanbul, İÜHFY, 1943.

Kılıçoğlu, Ahmet M.: **Sınâî Haklarla Karşılaştırmalı Fikrî Haklar**, Ankara, Turhan, 2006.

Öztaş, Fırat: **Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku**, Ankara, Turhan, 2008.

⁷⁷ Erel, s. 266; Ateş, s. 337.

Öztrak, İlhan: **Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Haklar**, 2. Bs., Ankara, AÜSBFY, 1977.

Suluk, Cahit/Orhan, Ali: **Uygulamalı Fikrî Mülkiyet Hukuku, C. II**, İstanbul, Arıkan, 2005.

Tekinalp, Ünal: **Fikrî Mülkiyet Hukuku**, 4. Bs., İstanbul, Beta, 2005.

Yarsuvat, Duygun: **Türk Hukukunda Eser Sahibi ve Hakları**, 2. Bs., İstanbul, İÜSBFY, 1984.

Elektronik Kaynağa Atıf: Kazancı Hukuk Otomasyon - İctihat Bilgi Bankası (Kazancı İBB), (Çevrimiçi) <http://www.kazanci.com>

Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlük (Çevrimiçi), <http://tdkterim.gov.tr>